

Gemeente Dalfsen
T.a.v. College van B&W en Raad
Postbus 35
7722 AA Dalfsen

nummer: UIT-22
onderwerp: Zienswijze op ontwerp VVGB en ontwerp Omgevingsvergunning zonnepark Hooiweg te Dalfsen

Dalfsen, 22 september 2022

Geacht college, Geachte Raad

Stichting Landschap Overijssel heeft kennis genomen van de "ontwerp Omgevingsvergunning" voor zonnepark Hooiweg en de bijbehorende "Ontwerp Verklaring Van Geen Bedenkingen". Daarmee bent u voornemens om planologisch ruimte te maken voor een zonnepark van 10,5 ha aan de Hooiweg te Dalfsen, voor een duur van maximaal 25 jaar.

Urgentie is groter dan ooit

De urgentie om energie te besparen en duurzaam op te wekken is groter dan ooit. Vanwege klimaatverandering leidt de natuur onder droogte en verlies van biodiversiteit. Opwek van duurzame elektriciteit - uit onder andere windenergie - draagt bij aan CO2 reductie. Landschap Overijssel waardeert het dan ook dat de gemeente Dalfsen werkt aan opwekking van duurzame energie uit wind en zon.

Tegelijkertijd benadrukken wij dat er grote klimaat- en milieuwinst zit in energiebesparing. Elke kilowattuur die niet verbruikt wordt, hoeft niet opgewekt te worden. Om CO2 uitstoot te reduceren is, naast opwek van duurzame energie, ook bosaanplant urgent

Bovenop de urgentie van de klimaatdoelen, komt het urgente doel om niet meer afhankelijk te zijn van Russisch gas.

Het werk van Landschap Overijssel wordt mede mogelijk gemaakt door de Nationale Postcode Loterij en vele donateurs, vrijwilligers en sponsors.

IBAN: NL21 ABNA 0445 7543 70
BIC: ABNANL2A
BTW nr: NL002934243B01
KvK regio Zwolle: 41022135

Op al onze Overeenkomsten zijn de algemene voorwaarden van toepassing, welke zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel Oost Nederland. Deze voorwaarden kunnen op aanvraag kosteloos worden toegezonden maar zijn ook te downloaden via www.landschapoverijssel.nl

Landschap Overijssel waardeert het dan ook dat gemeente Dalfsen zich inzet voor opwekking van hernieuwbare energie.

Opwekking van zonne-energie

Gezien de effecten op het landschap, verkiest Landschap Overijssel zonnepanelen op daken boven veldopstellingen. Echter, zijn wij ons ervan bewust dat we in Overijssel met alléén zonnepanelen op daken de energiedoelen niet zullen halen. Juist voor de kwaliteit van onze natuur is het essentieel om voldoende energie te besparen en energie duurzaam op te wekken. Daarom is Landschap Overijssel niet principieel tegen zonneparken. Het is echter essentieel om de impact op het landschap te beperken en dat begint bij een goede locatiekeuze.

Locatiekeuze

Het zonnepark is gepland in aan de zuidzijde van het stroomgebied van de Vecht in het broek-ontginningslandschap. Hier ligt het op de overgang van rivierenlandschap, maten en flierenlandschap en kampenlandschap. Gezien historische kaarten is het land voor 1850 ontgonnen in een kenmerkend waaierpatroon. De verkaveling op het perceel was smaller met beplanting aan zijanten, waarschijnlijk els. Na ruilverkavelingen is de huidige kavelstructuur met houtsingels ontstaan.

Wij steunen de redenering van Het Oversticht, dat de schaal van het zonnepark past bij de maat en schaal van het landschap en binnen de zogenaamde 'groene kamers'.

Naast de *cultuurhistorische landschapskwaliteit*, gaan wij in op de *kwaliteit van landschapsbeleving*. Qua landschapsbeleving, is dit geen gelukkige locatiekeuze. Het plangebied ligt aan één van de meest belangrijke toeristisch-recreatieve routes van de gemeente Dalfsen. Het betreft een bijzondere situatie omdat de fietsroute verhoogd ligt, namelijk op de dijk. De landschappelijke kwaliteit is op deze route met name te beleven vanaf het fietspad over de dijk aan de noordzijde. Door de hoge ligging van het fietspad is het zonnenveld zeer lastig aan het zicht te onttrekken. Mogelijk wordt dit met blad aan bomen en struiken verminderd. Echter, bij het beheer van de houtsingels zal er om de tien jaar altijd een periode van een aantal jaren zijn (na het 'terugzetten' van beplanting, ofwel hakhoutbeheer), dat de zonnepanelen erg goed zichtbaar zijn.

Advies locatiekeuze:

- Wij vragen de gemeente Dalfsen om de locatie van dit zonnepark te heroverwegen in verband met de effecten op de kwaliteit van landschapsbeleving.
- Wij vragen de gemeente Dalfsen om te zoeken naar alternatieve locaties in grootschaligere gebieden van het jonge- heide en broekontginningslandschap. Dat type locaties is in ruime mate voorhanden in gemeente Dalfsen.

Effecten op landschappelijke kwaliteit

Rondom de kavels liggen aan de noord- en oostzijde singels van 4 tot 6 meter breed, die recent zijn 'teruggezet' (onderhoud gepleegd) waardoor de struikenlaag op dit moment 2 tot 3 meter hoog is. Aan de oostzijde ligt een brede singel/bosstrook. Aan de zuidzijde ligt geen singel, maar door de zuidelijker gelegen singels (in noord-zuidrichting) zal het park ook daar deels aan het zicht onttrokken worden. In principe past de landschappelijke inpassing binnen het raamwerk van singels en bosstroken.

Toets aan provinciaal beleid

Het provinciaal ruimtelijk beleid voor zonnevelden, zoals vastgelegd in de Omgevingsverordening kent 3 leden:

Lid 1. tijdelijk (mede)gebruik van gronden voor max. 25 jaar

- Tijdelijkheid voor max. 25 jaar is geborgd in de ontwerp Omgevingsvergunning. Echter, de onderbouwing door TP Solar klopt niet, aangezien gesteld wordt dat begrazing door schapen agrarisch medegebruik is. Dat is echter een vorm van beheer.

Lid 2. Aantonen maatschappelijke meerwaarde en compensatie van het verlies aan landschappelijke en ecologische waarden:

- Op de planlocatie wordt de impact van de zonnepanelen beperkt en wordt ecologische schade gecompenseerd door een scala aan maatregelen. Vanwege de omvang van de landschappelijke impact van het project verwacht Landschap Overijssel dat niet alleen binnen de plangrenzen wordt geïnvesteerd in landschap en ecologie, maar ook buiten het plangebied, in de directe omgeving van het geplande zonneveld.

Lid 3: onderbouwing maatschappelijke meerwaarde.

- Meervoudig ruimtegebruik: De Ruimtelijke onderbouwing van TP Solar stelt dat: "Het zonnepark wordt ingevuld door agrarisch medegebruik (door de periodieke begrazing van het terrein door schapen)". Begrazing door schapen is géén agrarisch medegebruik, maar een vorm van beheer.
- Maatregelen om de impact te beperken en/of te compenseren: Ook hier geldt: op de planlocatie wordt de impact van de zonnepanelen beperkt en wordt ecologische schade gecompenseerd door een scala aan maatregelen. Vanwege de omvang van de landschappelijke impact van het project verwacht Landschap Overijssel dat niet alleen binnen de plangrenzen wordt geïnvesteerd in landschap en ecologie, maar ook buiten het plangebied, in de directe omgeving van het geplande zonneveld.
- Mate waarin wordt aangesloten op de karakteristieken van het gebied: geen opmerkingen.

Advies landschappelijke inpassing:

- Verbreden singels aan de noord- en west zijde en herstellen singels aan de zuidzijde door nieuw aan te planten volgens historische structuur met inheemse soorten. Indien de singels breder worden aangelegd dan in het voorliggende 'ontwerp landschappelijke inpassing', kan het park beter aan het zicht onttrokken worden.

- Verdichten van grote openingen in de singels door aanplant met inheemse soorten (staat genoemd in het inpassingsplan).
- Vanwege de grote landschappelijke impact, voldoet alleen investeren in landschappelijke kwaliteit van het plangebied niet. Wij verwachten ook een investering in landschapskwaliteit in de omgeving van het plangebied. Het oprichten van een gebiedsfonds hiervoor is passend.

Effecten ecologische kwaliteit

Ecologisch gezien kan een ecologisch goed ontworpen zonneveld, een verbetering zijn in vergelijking met intensief, regulier agrarisch grasland. In een situatie waarin het agrarisch grasland intensief bemest wordt en wanneer er gewasbeschermingsmiddelen worden gebruikt. In het geval van een zonnepark (ontworpen volgens de regels van de provincie) komt er ruimte voor meer landschapselementen, vindt er minder bemesting plaats, worden er geen gewasbeschermingsmiddelen gebruikt en is er ruimte voor meer variatie in flora en fauna.

Echter, de aanwezigheid van een zonnepark kan ook nadelen opleveren, bijvoorbeeld wanneer het park in open landschap wordt aangelegd waar weidevogels voorkomen. Of indien er een hekwerk wordt geplaatst, kan dit een barrière vormen voor de migratie of foerageermogelijkheden van soorten. Hieronder geven wij enkele ecologische adviezen op hoofdlijnen:

- 1 Behoud en versterk de houtwallenstructuur binnen het zonneparken en probeer met nieuwe (inheemse) aanplant het zonnepark uit het zicht te leggen en maak afspraken over het langjarig beheer van aanplant.
- 2 Behoud en versterk de aanwezige watergangen; maak indien mogelijk de watergang breder met flauwe en natuurlijkere oevers. Hiermee wordt een leefgebied gecreëerd voor een grotere diversiteit aan soorten.
- 3 Wij vinden de aanleg van poelen een meerwaarde van dit plan. Met name vanwege het feit dat het gebied zich bevindt tussen 2 populaties van knoflookpad. De nieuwe poelen zouden als 'stapsteen' voor knoflookpadden kunnen fungeren.
- 4 Vanwege de aanwezigheid van dassen is het creëren van faunapassages in het hekwerk essentieel. Kleinere diersoorten kunnen ook volgen. Het plan voorziet in faunapassages voor dassen.
- 5 Stimuleer wilde plantensoorten en het natuurlijker beheer van de grasmat onder zonnepanelen. In het geval van voorheen agrarisch gebruik is de bodem waarschijnlijk erg rijk aan meststoffen. Inzaaien van inheemse soorten is mogelijk, maar kies de eerste jaren soorten die gedijen op voedselrijke bodems. Strak gazonbeheer of een kaalgegrasde grasmat door intensieve begrazing met schapen zou weinig extra biodiversiteit opleveren. Daarom vinden wij het positief dat de initiatiefnemer uitgaat van een selectief begrazingsschema door schapen, waardoor een zekere ruigte gaat ontstaan.
- 6 Beweiding door schapen moet niet jaarrond plaatsvinden. En de hoeveelheid schapen moet afgestemd zijn op de productie van de vegetatie. Deel het terrein op in delen en verplaats de dieren steeds tussen deze delen zodat er over het hele terrein

een verschil in ontwikkeling van grasmatten aanwezig is (korte vegetatie, lang overjarige vegetatie en regenererend bloeiende vegetatie).

- 7 Creëer schuil- en nestgelegenheid voor vogels of andere soortgroepen. Bijvoorbeeld door het plaatsen van een torenvalkkast op een paal, aanbrenge van nestkasten voor ringmus en vleermuiskasten in houtwallen. Ook zouden er op 'overhoekjes' takkenhopen gemaakt kunnen worden als schuilmogelijkheid voor egels of kleine marterachtigen.

Tot slot

Indien u naar aanleiding van onze reactie nog vragen hebt, kunt u contact opnemen met mevr. F. Schilt. Bereikbaar per mail

Met vriendelijke groet,

M. Sijbom
Directeur Landschap Overijssel

Het werk van Landschap Overijssel wordt mede mogelijk gemaakt door de Nationale Postcode Loterij en vele donateurs, vrijwilligers en sponsors.

IBAN: NL21 ABNA 0445 7543 70
BIC: ABNANL2A
BTW nr: NL002934243B01
KvK regio Zwolle: 41022135

Op al onze Overeenkomsten zijn de algemene voorwaarden van toepassing, welke zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel Oost Nederland. Deze voorwaarden kunnen op aanvraag kosteloos worden toegezonden maar zijn ook te downloaden via www.landschapoverijssel.nl

